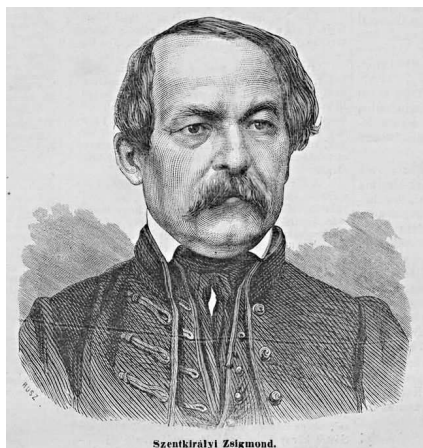

Szentkirályi Zsigmond (1804. május 14.–1870. április 16.)

Bányamérnök, bányatanácsos, erdélyi bányakapitány, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja (1845), a bécsi Geológiai Intézet levelező tagja (1862), Kolozsvár egykori polgármestere (1867).

Szentkirályi Zsigmond.

Szentkirályi Zsigmond 1804. május 14-én született Kolozsvárt Szentkirályi Mihály táblabíró, városi tanácsstag, országgyűlési követ (több egyesület és közintézmény részvényes tagja, a nemzeti színház pártolója) és Radnótfáy Nagy Mária fiaként.

Tanulmányait, majd a jogi tanfolyamot is a kolozsvári kir. líceumban végezte 1821-ben. 1826-ig írnok a királyi főkormányshéknél, majd bányagyakornok a nagyszebeni kir. kincstárnál.

1827–1828 között a selmeci bányászati akadémián tanult, 1829. április 9-én végzett kitűnő eredménnyel. Bányamérnöki munkásságát Zalatnán kezdte 1831.

augusztus 11-én, ahol a zalatnai erdélyi királyi bányatörvényszék ülnöke lett.

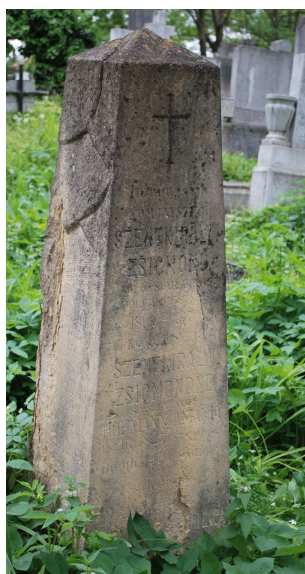
1846-tól moldvabányai bányamester és bányatörvényszéki elnökhelyettes volt. 1848–1849 között az oravicai királyi bányagazgatóságnál főbányanagy, majd Kolozsvárra menekült, ahol Debreczeni Márton miniszteri tanácsos megbízásából pénzügyminiszteri biztosként az erdélyi aranybányászat működését felügyelte. Az elpusztult erdélyi bányászatot igyekeztek fellendíteni. 1850-ben visszatér Moldvabányára, majd önigazolási eljárás keretében a temesvári haditörvényszék elé idézték. 1850 decemberében előbb feltételesen, később végleg visszakapta bányanagyi állását. 1854-ben a bányászati bányakapitányság ideiglenes, majd 1859. májusban végleges bányakapitánya, illetve bányatanácsosi címet is kapott. Időközben 1855-ben Zalatnára költözött. „Fáradhatatlan odaadással harcolt és dolgozott az erdélyi bányászat újraépítésén”. 1865 áprilisában saját kérésére nyugdíjba vonult, s visszatért Kolozsvárra. 1867-ben megválasztották városi tanácsossá, majd augusztus 25-én polgármesternek. Szentkirályi nem sokáig bírta a politikai pártharcokat, és betegsége miatt végül 1868. július 8-án lemondott tisztségéről. Betegsége ellenére az utolsó két évében is tevékenyen munkálkodott a földművelésügyi, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által 1869 tavaszán a magyar bányajog megállapítására és a bányatörvény tervezetének kidolgozására létrehozott bizottságában, elvi, módosító indítványokat fogalmazott, majd a pénzügyminiszter a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság adófelszólamlási bizottságának tagjává nevezték ki. Szentkirályi Zsigmond élete 66. évében, 1870. április 16-án hunyt el Kolozsváron.

Műveit a tudományos életben nagy elismeréssel fogadták. Fő műve *Az erdélyi bányászat ismertetése, nemzetgazdasági, köz- és magánjogi tekintetben* (Kolozsvár, 1841). Ugyanakkor számos modern bányatechnikai és gazdasági javaslatot terjesztett elő. Legtermékenyebb tagja volt a szótárszerkesztménynek, melynek kézírata ma is

megtalálható a Debreczeni Márton hagyatékában (*Bányászati műszótár*).

A Magyar Tudományos Akadémia 1845. november 22-én levelező tagjának választotta (a volt selmeczi diákok közül elsőként). Akadémiai székfoglalóját *A bányászti regalitásról* címmel tartotta meg. Munkássága elismeréséül a Magyar Királyi Természettudományi Társaság 1844. október 8-án rendes tagjává választotta. A bécsi Geológiai Intézet 1862-ben levelező tagjává választotta. A Magyar Tudományos Akadémián 1877. január 29-én Jakab Elek tartott fölötte emlékbeszédet.

Az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya Szentkirályi Zsigmond bányamérnök munkásságának kutatását folytatni kívánja, a műveit s a róla szóló irodalmat az Erdélyi digitális adattár Tudóstárába rendszerezi, így őrzi emlékét és biztosítja munkásságának kutathatóvá tételét.

Szentkirályi Zsigmond sírja a Házsongárdi temetőben van. Kopott, hasadt terméskő obeliszkje ma is áll a II. B parcellában. Szakosztályunk az obeliszk alapját újraöntette születésének 210. évfordulója alkalmából, azonban ennek teljes felújítása a legkevesebb, amit emlékének megőrzésére még tehetünk, mi kolozsváriak.

Bitay Enikő,

az EME Műszaki Tudományok Szakosztályának elnöke